

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Dominicæ IV. post Natiuitatem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

Nolite esse prudentes apud vosmetipsos. Nulli malum pro malo reddentes: providentes bona, non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes, non vosmetipsos defendentes charissimi, sed dare locum ira. Scriptum est enim: *Mibi vindictam, & ego retribuam, dicit Dominus. Sed et si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi. Hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput eius. Noli vinci a malo, sed vince in bono malum, in Christo Iesu Domi-*

no nostro.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

HAEC epistola eundem sermonem, quem superiori dominica audistis, continuat. Vbi enim prior epistola finit: *Non ait a sapientes, sed humilibus consentientes*, ibi hodierna incipit: *Nolite esse prudentes apud vosmetipsos.* Vbi non omnem prudentiam infectatur, quandoquidem scriptum: *Estote prudentes sicut serpentes.* Et Petrus dicit: *Estote prudentes & vigilate in orationibus.* Sed hanc prudentiam reprobat, quae est apud seipsum. Itaque vbi tenacitas proprii est sensus, ibi nulli consilio acquiescitur, vbi consilium proprium placet, ibi est prudentia apud seipsum. Dicit itaque Paulus in epistola: *Nolite esse prudentes apud vosmetipsos, seu in aestimatione vestra.* Nolite vobis prudentiam arrogare. Qui enim sibi ipsi prudens esse videtur, hic cum arrogantia stultus est. Nulli malum pro malo reddentes. Qui enim malum pro malo retribuit, aut simile, aut grauius peccatum admittit. Ille enim qui alteri malum prior intulit, fortasse malum, quod intulit, malum esse nesciuit. Hic autem qui malum reddit, hoc ipso, quod ad vltiscendum se parat, probatur malum sensisse, quod laedenti se reddere tentat. Hoc idem Sapiens monet: *Ne dicas, reddam malum pro malo. Expecta Dominum, & liberabit te.* Et Petrus ait: *Non reddentes malum pro bono, sed e contrariis benedicentes.* Christus quoque: *Benefacite, inquit, his, qui oderunt vos.* Providentes bona, non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Non satis sit vobis, inquit, synceram bonamque habere coram Deo intentionem, nisi & prouideatis, quantum in vobis est, ut quod facitis, id proximo abique scandalo sit. Non tamen hoc necessarium est, ut opera vestra hominibus placeant, sed opus est, ut à vitio specieue mala sint aliena, ne scandalizent. Et quamuis difficulter fieri possint, quantum tamen fieri potest, & quantum ex parte erit vestra, cum omnibus pacem habere. Difficile enim non erit in pace esse iustis: ab omnibus autem pacem habere, & omnium sentire charitatem, vix possibile est. Nam verba iustorum & opera sunt iniquis contraria. Maximè autem, quia haud raro coguntur boni peccata reprehendere aliena, dissentire, repugnareque voluntatibus aliorum: quare non possunt non offendere. Verum si aliena corda turbantur, quantum ad vos attinet, inquit, vestra sint corda in pace. In qua tunc recte sunt, cum propter

Deum

T. VI
21

Deum ab omni cauetis offensione proximi, quando charitatis iura proximo servatis integra, quando quicquid illi deberis, exsoluitis, quando denique propter Deum ubi oportet hominem offendere, non timeas. Est enim ex charitate odium, non quidem odium, sed zelus, qui odium sanctum, aut perfectum dicitur, propterea quod iniquitatem odiat. De quo in Psalmo: *Iniquos odio habui, legem autem tuam dilexi.* Hoc odio etiam offenderat homines, qui dixit: *Perfecto odio odieram illos*: puta iniquos. Quod nisi faceret, in pace non constitueretur. Sed audi quid sequitur: *Inimici facti sunt mihi.* Propterea dicit Paulus: *Quod ex vobis est, pacem cum omnibus habeatis.* Ut videlicet iniuriosa omnia causatis, charitatis ubi oportet, impendatis officia, nec quando debetis eruditionem correptionemque negligatis, à peccantibus dissentientes omnibus. Quod si persecutionem propterea patientini, audite Paulum quid moneat: *Non vosmetipsos sitis defendentes charissimi, quia & contentiones, rixæ ac pugnae ad nihil aliud, nisi ad subversionem audientium profunt.* Vestrum quidem est neminem lædere, sed si quis vos lædere voluerit, date vos locum iræ. Cedite hosti, ac finite illum, quam voluerit in vos iram explete. Scriptum est enim: *Mibi vindictam & ego retribuam.* Non prohibet tamen velle, si tibi iniustitia fiat, ut hoc ab eo, qui debet, puniatur, sed ut vlciscendi animo neque velis, neque reddas cuiquam malum. Neque enim fas est, ut appetas vindictam, sed delinquentis correptionem. Iussi namque suos magis cupiunt inimicos corrigi, quam puniri.

Sed audi benignum corrigendi modum: *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum, si sitit, potum da illi.* Et hoc modo similia in alijs eius indigentis fac illi. Hoc enim faciens congeres carbones ignis super caput eius, id est, in mentem eius vrentes accumulabis cogitationum stimulos. Dolebit enim se iniuriam fecisse ei, à quo bona recipit, indeque ipsum lucraberis, ut deposito odio te diligit. Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Cum malo, hoc est, cum vitijs non tantum permittitur nobis, sed iubemur etiam, ut pugnemus saltam, non vincamur. Certamen bonum est pugnaque salubris, quo tu bonus vitio & malo te opponas. Quod si victus fueris, & malo confenseris, iam duo erunt mali. Itaque si tibi displicet malus, noli fieri malus, noli illum imitari, sed vince in bono malum. Erga hominem patientes esto, & patientia vince malum. Nam si tua patientia inimicum, aut iracundum feceris mitescere: Si mansuetudine tua, ut iniuria persecutioneque abstineat, illum induxeris, malum vicisti.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM

Dominica. Matthæi VIII.

An te Evangelium huius dominicæ legitur Dominus Iesus ascendisse in montem, in quo octo beatitudines, hoc est, legis Evangelicæ perfectionem docuit, dicens: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum.* *Beati mites, quoniam ipsi hereditabunt terram,* & reliqua, in quibus nobis perfectionis constituit regulam. Siquidem opus sibi à Patre commissum, quo ovem perditam recuperaret, quoque dispersos Dei filios congregaret in vnum prædicando exordiebatur, propter quod in mundum missus venerat. Idcirco posthac sibi non pepercit manè & serò prædicans.

N. 3. vadens.

2. Cor. 5.

vadensq; de ciuitate in ciuitatem, de loco in locum, quo tempus nobis ad se nunciaret acceptabile, tempus euangelizaret salutis, exhiberet se mundo lumen, inuitaret nos à tenebris ad lucem, vt ambularemus in semitis eius. Postigitur illum, quem in monte fecerat sermonem, ijs, quæ prædicauerat, adhibere voluit testimonium, & prædicationi suæ facere fidem apud auditores, quo verbis suis veritas, virtus & salus inesse crederetur, de monte ad faciendam miracula descendit. Miracula enim & signa, quæ fecit Dominus Iesus, sunt tanquam sigilla in literis, quibus confirmatur veritas prædicationis eius. Quamobrem; *Si non*, inquit, *opera fecissem, quæ nemo alius facere potuit, peccatum non haberent, in me scilicet Iudæi non credendo.* Item quæ: *Opera quæ ego facio illa testimonium perhibent de me.* Item: *Si mihi non creditis, operibus credite.* Itaque de monte descendens Dominus duo mox parauit miracula, quæ Euangelium recitat hodiernum. Dicit itaque Euangelista:

Auguſt.

Ioan. 15.

Ioan. 10.

Ibidem.

Cum descendisset Iesus de monte, secuta sunt cum turbæ multæ.

In hoc monte sermonem Dominus de perfectione benè longum tenuit, duoq; est miracula operatus. Mons enim ille nō fuit Oliueti, sed mons quidam Galilææ, fortassis mons Thabor. Secuta sunt autem eum turbæ multæ. Alij vt diutius illum audirent, perfectiusq; ab eo instruerentur. Alij propterea, quod in eius pulchritudine, in venustissimis eius moribus, in suauissimæq; eius conuersatione delectabantur. Quidam etiam ex vanitate sequebantur, quo perciperent noua. Alij ex necessitate, vt curarentur à languoribus suis.

Et ecce leprosus quidam veniens adorabat eum dicens: Domine si vis, potes me mundare.

Leuit. 13.

Pulchrè miraculi post sermonem occasio datur, vt supernaturalem eruditionem Christi operatio confirmaret supernaturalis. Si enim mala docuisset, si mendacium esset locutus, nullo modo Deus faciendo miraculum testis foret eius mendacij. Leprosus iste non interfuit sermone Domini in monte, quia secundum legem à populo excludebatur, credidit tamen secundum aliquos Dominum Iesum Messiam, Christum atque Deum, idè adorauit eum, dicens: *Domine si vis, potes me mundare.* Nondum viderat miraculum, sed fama inuitatus eruditionis Christi opem sibi ferendam ab eodem petiuit. Vide tamen, qua modestia vitur ac sapientia, suam petitionem in Domini transferes arbitrium, desiderio suo ante insinuato. Dicit enim: *Domine si vis, potes me mundare.* Quasi diceret: Domine, tu recisti cælum & terram, & omnia, tu omnia potes. Voluntas tua, ipsa est potestas tua & opus tuum: opera enim tuæ obediunt voluntati. Te aliquid velle, est perficere. Ego quidem desidero mundationem lepræ, sed nolo tibi esse molestus, nolo tuæ esse voluntati contrarius. Nescio quid tibi placeat, quid mihi expediat, ambiguus sum, nisi quod tuæ voluntati obedire certissimam scio esse mihi felicitatem. Quicquid igitur vis, erit mihi id ad salutem, erit mihi bonum. Vnde si vis, potes me mundare. Veruntamen tuæ id prouidentia committo. Desiderium quidem meum tibi manifesto, at illud tuæ voluntati subijcio. Videte quam plenus est fide, qui nullo adhuc viso miraculo Dominum credidit.

Hebr. 11.

T. VI
21

dit Omnipotentem, ei se commisit vt sapientissimo, vt benevolentissimo
 sibi subiecit. Nihil de potestate dubitat, nec de eius habitat bonitate, idcirco
 non pro sua orat emundatione, sed orandi tantum desiderium, & impetrā-
 di salutem indicat. Si vis, inquit, potes me mundare. Credo quia tu es, qui
 Nahaman Syrum mundasti à lepra. *Quis enim potest alius facere mundum de*
mundando conceptum semine? Nōne tu qui solus es? Potes igitur non solum à Deo
 impetrare mihi sanitatem, vt Prophetæ fecerunt sancti, sed potes, si vis, ipse
 me mundare. Subest enim tibi, cum volueris posse. Disce hic orandi formā,
 disce quam resignato debeas animo accedere ad orādum Deum. Vide etiam
 quam verecundē suum insinuat leprosus hic desiderium. Postremò, vide
 quam utilis illi fuerit infirmitas. Indè enim motus est querere Iesum. In-
 dè motus est Iesum adorare. Indè est motus Iesum confiteri Deum. Recedē-
 igitur Psalmista dicit: *Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt.*
Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine. Nouit hoc
 benignissimus Pater, quid suis expediat filijs. Vbi enim corda sentit dura,
 vbi mundanis inuenerit rebus atque amoribus corda nimis implicata, solet
 illis plerunque mittere aduersitates, per quæ ad se redeant arumosi, quo-
 niam venire nolebant sani. Hoc est verbum illud, quod in alia parabola ser-
 uo mandat Dominus, qui cenam fecerat magnam, dicens: *Compelle intrare,*
vt impleatur domus mea. Pro hac charitate singulares sunt Deo gratiæ agenda,
 quod non sinit te licentiosè iuxta desideria tua viuere, atque impunè pecca-
 re, sed iuxta Prophetam, sepit viam tuam spinis, vt cum velis, non præua-
 leas etiam peccare, ne peccandi vias antiquas inuenire possis. Obices e-
 nim & impedimenta vijs & desiderijs tuis opponit, puta infirmitates, igno-
 miniam, paupertatem, calamitatem, qua errantem reuocet, hallucinantem
 sistat, pereuntem reducat atque restauret. Propterea idem dicit Psalmogra-
 phus: *In chamo & frano maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te.*

4. Reg. 5.
Iob 14.
Sapient. 11.
Psalm. 35.
Psalm. 82.
Lucæ 14.
Osee 2.
Psalm. 34.

Et extendens Iesus manum tetigit eum, dicens: Volo, mun-
dare:

Quis Iesum dubitet mundationem agere potuisse leprosi sine tactu ma-
 nus? Quod & paulo post fecit cum seruo Centurionis, quem solo natu pro-
 nunciavit sanum, nisi qui non perfectè credit in eum? Voluit tamen sape-
 numero vti humanitate tanquam medio atque organo quodam ea, quæ di-
 uina sunt virtutis, & quæ ad nostram spectant salutem, operans. Nihil præ-
 terea mireris, quod Dominus leprosum tetigisse legitur, cum in lege sit Mosi
 prohibitus tactus leprosi. Quia Christus non erat legi subiectus, sed Domi-
 nus legis, nec præceptum hoc in Christo hic habuit locum. Prohibitum e-
 nim erat non tangere leprosum, ne tangens inquinaretur. Christus verò nō
 potuit inquinari, sed tactu dextræ suæ lepram fugabat, quare tactus ipse non
 fuit contra præcepti intentionem. Tetigit etiam Dominus leprosum, tametsi
 absque tactu beneficium præstare potuisset, vt superbiam nostram, aut ni-
 mis delicatam consuetudinem argueret, qui infirmos nimium horremus,
 docens nos neminem debere spernere, neminem non consolari.

Math. 8.
Exodi 29.

Et confestim mundata est lepra eius. Et ait illi Iesus: Vide,
nemini dixeris.

Non solum lepra corporis, verum etiam animæ ei ablata est, puta interioris hominis. Vide, inquit, nemini dixeris. Hoc intelligendum est, vt nemini se dicat mandatum, nec euulget miraculum, antequam à sacerdotibus agnoscat iudiceturque mundus. Noluit enim cæcis, hoc est inuidis, quantum in se erat, scandalum præbere Dominus Iesus. Videtis humilitatem Domini Iesu, qui potuit leprofos mundare, quomodo omnes depellere potuit morbos, tamen noluit eos, quos curauit (vbi exigebatur sacerdotum iudicium) absque iudicio eorundem, vt mundos haberi, sed diuinam suam quoque virtutem (quæ operabatur miracula) iudicio subiecit sacerdotum: quando quidem quos diuina virtute ipse curauit, sacerdotum iudicio adhuc examinandos, an verè scilicet mundi essent, subiecit. Potest autem & alius quoque hic esse intellectus, quare nemini voluerit dici miraculum. Certè quod omnes videbant (turba enim erat ibi hominum maxima) non potuit latere. Quo ergo attinebat, vt prohiberet miraculum seu beneficium diuinum nemini dicendum? Credendum est, aut ante iudicium sacerdotum, vt dixi, nemini se ostentare, iactare ve debere pro mundo, aut illud præceptum non fuisse prohibituum, sed indicatum & instructiuum. Quare eius non fuerit voluntas mandato præcipere, vt taceret, sed nobis omnibus indicare, quod manifestari non cuperet, nec hominum gloriam affectaret. Potuit sustinere, vt homines miraculum scirent, nunciarentque ad animarum suarum ædificationem, sed prohibendo euulgari, id solum voluit, vt scirent sibi à gloria vana (*cui soli omnis debetur gloria*) timuerit, sed quia nobis metuebat, ne imponeret nobis gloria inanis, auferetque boni operis à nobis omnem fructum. Ideò docuit nos, cum bona opera fecerimus, non esse gloriæ audios, sed potius desiderare nos manere in occulto & absque gloria, quam manifestari aut laudari, tamen opus factum sit in publico. Non ergo hoc modo præceptum erat, vt occultaret, nec manifestans delinquebat, sed nobis ex verbis his: Vide nemini dixeris, eruditio inferebatur, vt appetamus non prædicari aut laudari.

Matth. 3.

1. Tim. 1.

Sed vade, ostende te sacerdotibus, & offer munus tuum, quod præcepit Moses in testimonium illis.

Sacerdotes te videant & iudicent, qui si mundum videntes, te inter homines viuere decernant, ac mundum pronuncient. Hic Christus nos sub lege gratiæ viuentes docet, quanquam ipse sit, qui nos mundet à lepra peccati, idque per contritionem, quæ sæpenumero, vt debet, præcedit confessionem, nihilominus tamen mittimur, quamuis coram Deo mundati, ad sacerdotem, cui nostra confiteamur peccata. Quibus auditis, & perspectis nobis, an plaga hæc lepræ, hoc est, an voluntas peccandi in nobis curata sit, iudicat nos mundos, & iustos pronunciat.

Cum intrasset autem Iesus Capharnaum, accessit ad eum Centurio rogans & dicens:

Lucæ 7.

Capharnaum ciuitas fuit ac metropolis Galiliæ. Quod verò accessit ad eum Centurio, non intelligendus est in sua persona accessisse, sed Iudæorum seniores misit legatos, vt Lucas ait, pro se. *Qui cum venissent ad Iesum, rogabant*

hanc eum sollicitè dicentes: Dignus est, ut illi hoc præstes. Diligit enim gentem nostram, & synagogam ipse edificavit nobis. Quod lucidius, pauloque post in eodem loco monstratur. Sequitur enim, quod Centurio renunciari fecerit Christo: Membrum non sum arbitratu dignum, ut venire ad te. Per internuncios igitur loquens Centurio dixit:

Domine puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi Iesus: Ego veniam, & curabo eum.

In Luca dicitur eo processisse infirmitatem, ut naturali modo aliud non superesset, quam mori. Vide hic, quam fidelem se præstet Dominum Centurio, imò magis patrem, quam Dominum erga servum infirmum. Et ait illi Iesus, scilicet per internuncios: Ego veniam & curabo eum, hoc est, paratus sum venire ad domum tuam, & tuum curare servum, si vis aut optas. Non enim assertivè hoc loquitur Christus (quia futurum præsciebat, quod non esset in eius domum venturus) sed dicit id benevolentiam ostendendo, qua, si optaverit, paratus sit venire. Multæ huius Centurionis virtutes hic ostenduntur. Habuit enim magnam fidem. Nam credidit Christum etiam absente solo imperio infirmitates posse curare, utpote cui obedirent omnia, nec tantam grassari posse in homine infirmitatem, quam curare non posset. Fuit mirum in modum humilis, idèd ex humilitate ad Dominum venire abstinent, arbitrans se indignum (cum esset gentilis seu paganus) venire ad tam sanctum Dei. Non audebat alloqui, non audebat domo sua suscipere Christum, non quod non desideraret, sed quod indignum ad hoc se æstimaret. Habuit præterea magnam charitatem, qui tam ferventer, tam constanter, tamq̃ affectuosè rogavit pro suo seruo, quem præ ingèri dilectione puerum nominavit, non ignarus illius Ecclesiastici: *Servus fidelis sit tibi quasi anima tua.* Vide hic quoque humilitatem Christi. Rogatus à regulo, ad ipsius filium venire noluit: non rogatus ad Centurionis servum venire paratissimus fuit, ad eò personarum haudquaquam acceptor. Christi responsione accepta, audiens quod ad domum pararet se Iesus venire illius, mox renunciat Centurio humillimè, dicens ut sequitur:

Et respondens Centurio, ait: Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus.

Sciebat Centurio, quam abominabile esset viro Iudæo in domum ire Pagani, idèd molestum nimis putabat Christo futurum, ut ad se veniret. Non dubium est Centurionem illustratione diuina fuisse imbutum, qui virtutes diuinas haberet infusas, utpote vir religiosus, bonus ac timens Deum, quem admodum de Cornelio in Actis Apostolorum legitur. Nam quod Iudæis synagogam edificauerat, indicabat, quod vnus Dei veri cultor, animosq̃ Iudæus erat. Explicat autem fidem suam plenius, qua credidit Christi corporalem præsentiam non esse necessariam, sed virtutem, hoc exemplo.

Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites. Et dico huic: vade, & vadit: & alio, veni & venit: & seruo meo fac hoc, & facit.

O Quasi

F. VI
21

Centurio is
virtutes quo
modo sint i
mitandæ.

Eccle. 33.

Ioan. 4.

Act. 10.

Luc. 7.

Quasi diceret: Haudquaquam id rogo, vt Dominus Deus meus fatigaret, aut humiliet se ad domum venire Pagani & incircuncisi. Neque enim id est necessarium, cum ex potestate, quæcunque vult operari, possit omnia, & hoc multò plus, quam ego, qui multò sum indignior, non Dominus, sed sub potestate humana maiori adhuc constitutus. Quia tamen sub me milites habeo, quando dico huic: vade, vadit: alteri si dico: veni, venit, & omnes mihi obediunt, quanto magis tibi & homines & Angeli obediunt, qui tuum exquantur beneplacitum?

Audiens autem hæc Iesus, miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel.

Audiens Iesus verba Centurionis, quæ sibi nunciabantur, miratus est, hoc est, ad modum mirantis se habuit, vt nos admirari faciat gentilis & incircuncisi hominis fidem, ostendatque nobis, quantum sibi placeat hominis Pagani huius fides, quantum Iudæorum contra displiceat infidelitas. Miratur igitur Dominus, quia mirandum nobis insinuat. Idem sequentibus se turbis dixit: Non inueni tantam fidem in Israel. Non putes Christum prætulisse Centurionis fidem fidei suæ matris, aut fidei Apostolorum, quia loquebatur de his, qui ex prædicatione eius generali credere cœperant, non de his, qui etiam ante eius prædicationem in illum credebant. Alio quoque potest dici modo Dominum sua verba voluisse intelligi comparatue, vt diceret se non tantam inuenisse in Israel fidem, quantam in Centurione. Dignum autem erat maiorem esse & inueniri apud Iudæos, quam apud gentes. Et tamen iuxta conditionem vtriusque plebis & singulis expensis, maior fuit fides Centurionis, quam Iudæorum, non simpliciter, sed collatus, quia maior erat pro gentili homine in sua sorte & conditione, quam Iudæorum in sua vocatione: hæc enim multò debuit esse maior, quam gentium, quia nondum erant vocati. Est autem similis locutio, quomodo si alicuius rustici laudetur prudentia, quæ maior sit, quam hominis docti, aut ciuium, ac philosophorum, hoc intelligeretur verum in genere suo, puta quod rustici prudentia in gente sua maior apparet, quam oppidani, aut philosophi inter ciues, aut sapientes, & doctior inueniatur rusticus, non inter philosophos, sed inter rusticos, quam philosophus inter philosophos.

Dico autem vobis, quod multi venient ab Oriente & Occidente, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno calorum. Filij autem regni eiciuntur in tenebras exteriores.

Dico autem vobis, quod multi venient ab Oriente & Occidente ad fidem per prædicationem Apostolorum, & per illuminationem spiritus diuini & recumbent cum Abraham, Isaac, & Iacob in regno calorum: filij autem regni, quia non hi qui ex semine sunt Abrahæ, dicuntur filij, sed qui fide sequuntur Abraham, eiciuntur in tenebras exteriores. Filij regni, hoc est, Iudæi, & omnes vocati, quibus ex vocatione deberetur (si iuxta suam viuerent vocationem) regnum Dei: si suam vocationem negligunt, eiciuntur in tenebras exteriores. Ante cum intelligerent periculum suum, peccatis abstinent.

vere noluerunt, sed in tenebras inciderunt interiores, vnde quo ambulent, non vident, sed tenebræ eos comprehenderunt, quia odiunt lucem, amant verò suas tenebras. Faciamus nos aliter. Docent nos ambo, tam leprosus, quam paralyticus, hic ad medicum fugere, qui non minus paratus est mederi animabus, quam corporibus nostris. Propterea rogavit Dominum Psalmista: *Domine miserere mei, sana animam meam, quia peccavi tibi.* Leprosus verò hic à Domino petiit munditiam. Cunctis ferè est hominibus naturale ac infirmum, diligere munditiam. Vide si non omnia optes munda? Mundam cupis habere vestem, mundum cibum, mundum lectum, vas mundum, domum & omnia alia munda. Quare non item animam quærimus mundam? quare cor non seruamus mundum & conscientiam? *Beati, inquit, mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Qui igitur immundo sunt corde, Deum non videbunt. Quotidiè igitur ad Dominum clamer vestrum vnusquisque: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Exterior immunditia corporalis nõ coinquinat hominem. Nam etsi omnia forent immunda externa, quamdiu anima non inquinatur, nihil refert. Placet Deo innocentia, placet etiam pœnitentia, vnde si non omnes seruamur mundi, saltem Deo reconciliemur mundandi.

Psalm. 40.

Munditia quam sit optabilis.

Math. 5.

Psalm. 50.

Math. 5.

Et dixit Iesus Centurioni: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi.

Et sanatus est puer ex illa hora.

Piissimum cor Iesu nullo vnquam tempore in se potest confidentes deserere. Nam fides quæcunque poscit, impetrat. Nobis igitur qui multis circumdamur malis, & fides insuper modica est, expedit pro fide Dominum rogare. Quod Apostoli quoque fecerunt dicentes: *Domine adauge nobis fidem.* Quidam præterea filium suum Domino cum obtulisset sanandum ab eo audiuit: *Si potes credere, impetrabis.* Omnia enim *possibilia sunt credenti.* Qui procidens, *Credede, inquit, Domine, adiuua incredulitatē meam.* Hoc modo nos quoq; tametsi minor, quam æquum sit fides nostra, nobis augeri roborariq; fidem rogemus. Quæ vbi nobis adfuerit, haud dubiū quæcunq; desideramus, impetrabimus per Dominum nostrum Iesum Christum, qui est benedictus in secula, Amen.

Luc. 17.

Marc. 9.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quæ Christiana sit vita, quid Christum imitari, & cuiusmodi seruanda oratio.

Cum descendisset Iesus de monte, secuta sunt eum turba multa. Matth. VIII. Christus de monte sancto suo descendit ad nos, à summo enim cælo egressio eius. Vnde descendens *exinuit semetipsum formam serui accipiens, factus vt eum possent sequi turba multa.* Assumpsit enim naturam nostram in qua à nobis posset videri, audiri & tangi, in qua nos posset docere, & ad viam instituere salutis: in qua denique pro peccatis nostris posset satisfacere, posset pati & mori pro nobis. Tunc secuta sunt eum turba multa. Ante non potuerunt eum sequi. Postquam autem seipsum præbuit exemplum, & factus est nobis via, inuitat nos ad sui imitationem. Idcirco enim venit in mundum. *Quid est igitur sequi Christum? Post eum ambulare, & sicut ambulauit, ambulare.* Quomodo, inquis, ambulauit, & quo illum debemus sequi?

Matth. 8.

Philip. 2.

O 2 Si quis,

Luc. 9. *Si quis, inquit, vult post me venire, abneget semetipsum & tollat crucem suam, & sequatur me.* Vides quia sui abnegatio, crucis susceptio & vitæ Christi imitatio sic Christiana vita, sic sequi Christum. Tria certè hæc sunt ardua, sed nobilissima tamen, quæ Christi hic faciunt discipulos & imitatores, haud dubium quin in vita futura etiam cohæredes, & regni confortes. Quid est inquis, abnegare seipsum? Attende & observa desideria tua. Vide quid te delectet aut afficiat, quid tu desideres aut concupiscas, ad quid inclinatum aut pronum te inuenieris. Si te delectant cogitare mundana, obscœna aut carnalia, si superba, vt honores officiaq; appetis. Si in illo, illo ve statu esse appetis, si noxia desideras, aut agenda, aut saltem cogitanda, abneges te, vt hæc nolis cogitare, repugna his omnibus, non acquiescas concupiscentiæ huic, aut delectationi. Dic Ego nolo hæc cogitare, nolo his desiderijs consentire, mala sunt, noxia sunt, & in interitum mergunt. Ite, ite turpes bestia, non audiam vos. Non faciam, Deus adiutor meus. Ite, Nolo vos, nolo. Quare quia Christo meo hæc displicent, quia Dominus Iesus hæc odit, hæc prohibet, quia Dominus meus Iesus hic pauper fuit & despectus, quia carnem suam hic affligens maceravit, non blandiens fouit. Eam ob rem ego Domini mei voluntatem sciens, & quid pro me passus sit, quid mihi prohibuerit, quid me docuerit, debeo me illi conformare. Nolo igitur cor meum huiusmodi immunditijs odiosis inquinare. Hoc modo faciendo te abnegas, quia non vis, non admittis quæ libenter velles, quia impugnas quæ diligis, propellit quæ desideras, vis carere his quæ appetis. Obserua præterea quid horres, fugis, quove libenter velis carere, aut exonerari. Si ad Christi est gloriam, noli hoc abijcere aut fugere, si tibi missum est, si iniunctum, sustine. Senti laborem te grauantem, habes quod te inquietat officium. Toleras, qui tibi est molestus hominem, audis tibi detrahentem: Et his omnibus velles aut liberari, aut carere, aut alijs imponi. Dic tibi ipsi: Haudquaquam. Tu non facies voluntatem tuam, non satisfiet desiderijs tuis, quia Christus non venit facere voluntatem suam, sed Patris sui qui in cælis est. Christus pro te dura sustinuit, Christus odientibus se benefecit, odientes dilexit, pro te laboravit, fatigatus est, esurijt, sitiijt, in mortem vsque obediuit, & ego nihil sustinebo? Si Christus non venit facere voluntatem suam, quomodo ego tunc faciam voluntatem meam? Christus non suam, sed voluntatem fecit Patris, & ego non faciam voluntatem meam, sed Domini mei Iesu Christi. Si ipse ab hac me molestia liberare decreuerit, liber ero. Si liberare noluerit, si me aduersa sustinere voluerit, nec ego me liberabo, sed sustinebo & tacebo. Quis sum ego vt repugnem voluntati diuinæ? Quod ego nollem secundum carnem, iam volo secundum spiritum. Quod nollem alioqui propter me, iam volo propter amorem & beneplacitum Domini mei Iesu Christi. Ecce hoc est abnegare seipsum, frangere, negare sibi desideria sua. Portare verò crucem est omnem aduersitatem, molestiam, tentationem, laborem, infirmitatem, & contrarietatem quamcunque super te venientem, libenter accipere de manu Domini, hæc æquanimiter, & si non potes semper hilariter, ferre. Cogitanda est queuis tribulatio crux esse Domini à Deo tibi missa. Crux, inquam, est tua. Nec iuberis aliam quam tuam ferre crucem. Restat autem tertium, quod iuberis sequi Christum. Quid est sequi Christi-

Rom. 8.
Abnegare semetipsum quid.

1080. 6.

1080. 5.

Crucem portare quid sit.

T. VI
21

sum? Imitari eius vitam & actus virtutis, quibus te docuit & verbo & exemplo. Si auscultas loquentem, audis: *Discite à me. quia mitis sum & humilis corde.* Ecce hic verbo te docet, & ex suis moribus iuber descendum, quia oportet esse mitem & humilem corde. Vbi vita ac moribus hoc docet? Nusquam locus est, nullum tempus, quo id non exhibeat. In presenti Evangelio namque nonne humillimi ac mitissimi cordis erat, quod leproso: *Domine si vis, potes me mundare,* dicenti, continuò respondit: *Volo mundare.* Nonne humilitatis fuit & imitatis, quod leprosum benedicta sua manu tetigit? Quid tam à superbia alienum, quam quod ad Centurionis seruum accedere paratus fuit? *Ego ventum, inquit, & curabo eum.* Porro quando Iudæi illum calumniabantur, dicentes: *Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & daemonum habes?* Respondit: *Ego daemnum non habeo, sed honorifico Patrem meum.* Quid humiliter, quid mitius potuisset responderi? Quod voracem, potatorum vini, amicorum publicanorum, & reliqua id genus nomina in illum blasphemiam sibi usurpant, num propterea vnquam Dominus maiestatis irasci vilis est? Nunquam. Tacuit & nihilominus illis benefecit, qui de se mala loquebantur. Non indigeremus idcirco alijs multis libris. Vna vita Christi liber nobis esset informatio. Secuta sunt itaque Saluatorem turba multa. Refertur autem ibi quoque fuisse leprosus, qui omnium infirmorum speciem obseruat. Quomodo autem lepra corporalis est infirmitas, ita etiam quædam est anima lepra, quæ in corporali lepra significatur, nõ quemcunque peccatorem indicans, sed eum, qui est manifestus & alijs contagiosus. Sunt enim quidam peccatores, quorum colloquia mala bonos corrumpunt mores, quorum vita scandalizat, & quibus plerunque non satis est, vt ipsi impiè agant: nisi & alios secum ad peccata trahant. Hi sunt leprosi, atque propterea vitandi. Confortium enim illorum inquinat. Potest autem hic quoque vniuersum genus humanum, quod erat leprosum, intelligi. Quotquot enim ex Adam nascimur, ex parentibus infectis pariter & nos infecti originali peccato nascimur. Sumus ergo à regno cælorum vt immundi excludi, nisi mundet nos Saluator noster Christus Iesus. Itaque leprosi nascuntur omnes, & nemo mundus à sordè. *Omne caput languidum, & omne cor mortuum.* Clamauit autem natura humana, lepra scilicet infecta, per prophetas & in paribus: *Domine si vis, potes me mundare.* Non exigit debitum, sed gratiam erga se prouocat & beneuolentiam, quia misericordie est diuine, quod non sumus consumpti: multò maioris autem quod sumus redempti. Quando ergo sibi placuit, descendit ad nos de monte suo cælesti. Distulit incarnari, quia voluit primo morbum satis agnosci. Extendit dexteram suam, & tetigit nos. Quomodo naturam nostram tetigit? Quando incarnatus est, quando eandem sibi naturam, vniuit. Itaque mundauit nos, dicens: *Mundare.* Non verbo solo hoc dixit, sed opere & veritate. *Dilexit enim nos & lauit nos in sanguine suo.* Potest autem hoc modo de singulis peccatoribus exponi. Habemus nihilominus in hoc leproso, hoc est, in hoc infirmo, omnium infirmorum typum sanitatem optantium, & figuram modumque orandi. Nos enim cum infirmi sumus, non aliud clamamus quam: *O Domine vti-nam essem sanus, Ah Domine sana me.* O si tu scires, quanta tibi bona ad-

Sequi Christum quid sit. Matth. 11.

Matth. 8.

Ioan. 8.

Matth. 11.

Lepra mystica quæ sit.

1. Cor. 5.

Genus humanum vt fuerit leprosum.

Iob 12.

Esaie 1.

Thren. 1.

Apoç. 1.

Infirmis
quæ bona
adorat.

ferre infirmitas, nequaquam eandem tibi velis abesse. Potius orares: O Domine da mihi patientiam, ut æquanimiter sustineam infirmitatem. Vis scire quid tibi conferat infirmitas? Vide quando melior sis, id est, quando magis te à peccatis contineas, sanus an infirmus. Hunc igitur qui tibi salubrior est, statum dilige. Si infirmus es, primò à gulæ peccato liberaberis. Infirmus enim nec edendi appetitum habens, quomodo potest gulæ peccato labi aut falli, cum ex osium iam præ infirmitate habeat cibum? Aegrotum non desistant risus & gaudia, non est ei cura de vestitiū præciositate. Multa denique quæ oblectare te solebant, ex infirmitate intereunt. Multa quæ desiderare solebas, fastidis. Dolores te premunt, & contemptibilis factus es. Nam ultra superbies, aut minaberis? Quando ergo sentis infirmitatem, meminisse debes, quod à Deo ad mundi ante cecideris amicitia: quare vanitate aut iniquitate deliqueris. Inde ergo pissimus medicus te nititur reuocare. Quamobrem nullo est pacto ei resistendum. Dicendum potius: *Sana me Domine quia peccavi tibi.* Amouenda infirmitatis causa, peccatum. Hoc modo leprosus ille veniens, non audebat Dominum rogare pro sanitate, sed dixit: Domine si vis, potes me mundare. Tu quidem potes, sed ego sanitatem petere non audeo, quamdiu mihi tua est voluntas incomperta. Simili pene modo oradi, sunt vsq; Maria Magdalena & Martha. Lazaro enim fratre suo aegrotante miserunt ad Dominum IESVM, dicentes: *Domine quem amas, infirmatur.* Non rogant ut sanetur, sed infirmum significant, atque quid agendum sit de illius infirmitate magistro committunt. Sic orauit Mordochæus dicens: *Domine in ditione tua cuncta sunt posita. Si decreueris saluare, continuo liberabimur.* Hoc modo Christus quoque orauit, postquam naturæ humanæ infirmitatem ostendisset, qua optabat, si Deo ita placeret, non pati, subiungit quod in oratione erat præcipuum, & quod omnino volebat. *Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Itaque sunt quædam, quæ nobis non possunt nocere, de quibus etiam certum est ea placere Deo. Hæc licetè possumus omni tempore orare, vs; sunt, veniam petere de peccatis, contritionem, emendationem vitæ, gratiam Dei, virtutes, beatitudinem & huiusmodi alia, quibus non possumus non bene vti. Hæc semper exaudit Deus, si perseveramus orantes. Etsi aliquando videamur nobis derelicti & à Deo proiecti, haudquaquam tamen derelinquimur, sed sæpenumero nos derelinquimus ipsos & Deum, hoc est, hanc partem hominis neglectam relinquimus, quæ erat in Deo. Modo enim seruenter oramus, paulo post adeo procul à Deo tendimus, ut prioris bonæ voluntatis vix moueat memoria. Quando ergo nos ab oratione deficimus, quando his pro quibus orauimus, aut quæ petimus à Deo, contraria agimus, quomodo exaudiemur? Necessè est igitur in oratione perseverare, non ut semper ad orationem stemus, sed ut desideria sancta non deficient, prouidendum, ne ab oratione ad noxia & contraria labamur. Qui enim semper in desiderio est, semper orat. Qui semper Deum, Deique gratiam ac virtutes desiderat, quamdiu nihil ab his diuersum admittit, etiam dormiens orat. Differt tamen etiam interdum Dominus quod præstare vult, ut doni necessitas dignitasq; dantis, item charitas & suscipientis infirmitas plenius agnoscat. Non enim absque conatu & industria nostra vult Deus sua nobis dona infundere, ne ignoremus, à quo

Psalm. 40.

Joan. 11.

Esai. 13.

Math. 6.
Marc. 14.

Orate quæ
secutus pos-
sumus.

Quis semper
orat.

recepte

F. VI
21

reperimus, magisq; efficiamur ingrati. Nec dona sua in nobis vult esse o-
nosa aut carere fructu, sed terram nos esse vult bonam & optimā, quæ red-
dit fructum centuplum. Vbi ergo orantes perseveramus, vbi omnem cona-
tum nostrum expendimus, & agnouimus post vniuersos labores nostros
pro virtute exantlatos, ex sola Dei misericordia nobis virtutem prouenire,
laborem & conatum nostrum quidem à Deo requiri, sed ferè nihil hunc ni-
hi ad agnitionē nostrī & humilitatem suffragari, ab omnipotentis verò ma-
nu beneuolētissima omnia expectari, tunc à Domino in his, quæ nobis pro-
sunt exaudimur. In secundo miraculo per paralyticum nobis homo ace-
diosus significatur, qui acedia, hoc est fastidio tædioquē in diuinis suscepto,
quicquid deuotionis est, nausæet. Periculosa valde est hæc tentatio, & tepi-
dis familiaris. Quæ tepiditas multo magis est noxia, quàm frigiditas. Qui
enim grauioribus & lætalibus peccatis tenentur captiui, interdum gem-
unt sub oneribus, & agnoscunt suam captiuitatem, hi quoque sæpenume-
ro humiliores sunt, citiusq; aut frequentius compunguntur, quàm tepidi &
accidiosi, quia se agnoscunt peccatores, seipfos corrigunt, & feruent ex pri-
orum delictorum conscientia sunt. Porro tepidi iusti, propterea quod nõ
grauium sunt peccatorum sibi conscij, viuunt absque feruore, nec valde ti-
ment, quasi sua innocentia cõtenti, ideo raro ad meliora proficiunt. Qui au-
tem in eiusmodi veniunt tepiditatem sic perseverantes, ferè semper pericli-
tantur, potissimum religiosi. Tædet enim eos tanquam paralyticos manus
admouere ad bona opera. Grauar eos in oratione stare, laus eis est diuina in-
spida, deuotionem nesciunt simplicitatē ridet. Quicquid pium est, fastidi-
unt. Vbi possunt à templo, à choro, à sermone, & ab officio abesse diuino oc-
casionem quarunt. Nouitates & rumores mundanos audire affectant. Hi et si
alia peccata grauiora non habent, ipsa indeuotio, acediaq; ad grauem eis cul-
pam imputabitur, quia in Dei seruitio se tam habuerunt infideliter, quam
negligenter. De hac infirmitate in Apocalypsi cuidam Dominus facit nun-
tiam: *Vinam esses calidus aut frigidus* (hoc est, vti nam per deuotionem ferue-
res, aut saltem frigidus, te peccatorem & reprobū agnosceres, citius tibi ap-
propinquaret salus, quàm quod tepidus es) *sed quia neque calidus neque frigi-
dus es, incipiam te euomere de ore meo.* Hæc tentatio non curatur fugiendo, aut
occasionem euitando. Quanto enim te plus abstraxeris à deuotionis exerci-
tibus, tanto semper sterilior, pigrior atque diuinorum eris fastidiosior. Si
igitur vincenda est hæc passio, contra te ipsum te erigas oportet, & omnem
occasionem quaras te stabiliendi in diuino officio, in pijs exercitijs, cogen-
ditq; te ad studia deuota ac pia, licet inuitum. Hic te non cõuenit tecum dissi-
mulare, sed inferre vim tibi ipsi, & nouis quotidie oneribus, acediam tuam
grauare. Dic tibi ipsi: Tu stabis & manebis in hac missa in his vespers, in
hoc sermone, etiam si catena te cogat cõstringere. Imo cum quod debes no-
his, cogam te etiam facere plura quàm debes. Si vim itaque inuleris tibi ipsi,
videbit Dominus certamen ac laborem tuū, & dabit victoriam tibi, vt ace-
dia spiritus abs te abscedat, ad iunctusq; eius grata libereris per eum, qui
pro te pendit inter duos dolores in cruce, Iesus Chri-
stus Dominus noster benedictus in secula.

Amen.

O 4: DOMI-

Paralyticus
quid in hie dTepiditas
quàm sic pe-
riculosa.

Apoc. 3.

Quomodo
curatur hæc
tentatio.